

ชื่อรายงานการวิจัย:	รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
ผู้วิจัย:	ดร.พิชิต ปุริมาตร และคณะ
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
ปีงบประมาณ:	๒๕๕๘
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ๒) เพื่อศึกษาปัญหาและกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ๓) นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมของสถาบัน อุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา โดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานของในภาคส่วนด้านสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และบุคลากรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒๕ คน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา การเกิดขึ้นของปัญหาสิ่งแวดล้อม มีสาเหตุจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความคำนึงผลกระทบที่ตามมา การเพิ่มขึ้นของนิสิต บุคลากรและประชาชนที่เข้ามาใช้ประโยชน์ จนเป็นผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะการใช้ประโยชน์ทรัพยากร การสะสมของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากเล็กๆ ทวีขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะปัญหาขยะสะสมที่เพิ่มสูงขึ้นไม่ว่าในรูปของมลพิษด้านต่างๆ การเสื่อมโทรมหมดไปของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ตลอดจนคุณภาพชีวิตด้านสุขอนามัยและนันทนาการ

๒. ปัญหาและกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา จากการดำเนินจัดการสิ่งแวดล้อมด้านขยะสะสมในมหาวิทยาลัยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยและนิสิตรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรเป็นปัญหาเกิดจากการสะสมพฤติกรรมของ

บุคลากรที่ยังขาดความคุ้นเคย การปฏิเสธขยะที่จะนำเข้าสู่มหาวิทยาลัย ซึ่งต้องใช้เวลามากกว่าที่บุคลากรจะสามารถปฏิเสธขยะ มีการใช้ภาชนะอื่น ๆ เช่น ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกที่ได้รับจากร้านค้า เป็นต้น ปัญหาเกี่ยวกับนิสิตเป็นความคุ้นเคยของนิสิตที่ต้องพึ่งพาอาหารบิณฑบาตที่ได้รับจากประชาชน ซึ่งไม่อาจปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกได้ เมื่อนำอาหารขบฉันที่มีการใช้ถุงพลาสติกเป็นภาชนะรองรับอาหาร เมื่อนำอาหารเข้ามาฉันในมหาวิทยาลัยจึงก่อเกิดขยะสะสมเป็นจำนวนมาก รวมถึงขยะประเภทอื่น ๆ ที่นิสิตทิ้งไว้ในห้องเรียน ขาดการกำจัดอย่างเป็นระบบ

๓. นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมของสถาบัน อุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา มี ๒ รูปแบบ ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขยะแบบมีส่วนร่วมของมหาวิทยาลัย เป็นลักษณะการดำเนินกิจกรรมของผู้บริหารที่ก่อให้เกิดการลดขยะสะสมในมหาวิทยาลัย เริ่มจากการประสานหน่วยงานภาครัฐให้เข้ามากำจัดขยะที่มหาวิทยาลัยรวบรวมไว้ตามวรอบปกติและผู้บริหารกระตุ้นให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคลากรที่เป็นอาจารย์ บุคลากรฝ่ายสนับสนุนให้เกิดการลดขยะสะสม โดยบุคลากรฝ่ายสนับสนุนและอาจารย์ การลดการนำภาชนะที่เป็นพลาสติกอันก่อให้เกิดเป็นขยะในอนาคตเข้าสู่มหาวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะในแต่ละวันได้ อาจารย์มีการนำแนวคิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะสะสมไปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิต กระตุ้นให้นิสิตลดการนำภาชนะพลาสติกอันก่อให้เกิดเป็นขยะในอนาคต มีให้นำเข้ามหาวิทยาลัย แต่ละคณะแบ่งโซนรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขยะแบบในรูปแบบดังกล่าวช่วยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา รักษาสิ่งแวดล้อม ลดขยะสะสมได้

๓.๒ รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขยะแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นลักษณะการประสานงานขอรับการสนับสนุนให้เกิดการกำจัดขยะสะสมภายในมหาวิทยาลัย โดยการประสานงานให้เทศบาลตำบลห้วยทะเลมากำจัดขยะหลังจากที่มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมขึ้น และก่อให้เกิดขยะสะสมรวดเร็วภายใน ๑ วัน โดยขอให้เทศบาลห้วยทะเลจัดรถมารับขยะโดยตรงเพื่อลดปริมาณขยะในแต่ละวัน การประสานหน่วยงานกองทัพภาคที่ ๒ และการประสานเรือนจำกลางนครราชสีมาให้จัดส่งกำลังพลพร้อมอุปกรณ์เข้าสนับสนุนกิจกรรมการกำจัดขยะชุดลอกสระ ลดปริมาณขยะในคลองที่เกิดจากขยะภายในมหาวิทยาลัย

Research Title: Form of participatory environmental management of higher education institutions: A case study of Maha Chulalongkorn University College. Campus question.

Researchers: Dr. Pichit purimart

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Fiscal year: 2558/2015

Researcher Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

Research of Model of Environmental Management in Participatory of the Institution of Education: In case study of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus was purposed to 1) study of general conditionals of environmental management in participatory of the Institution of education: In case study of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus, 2) to study of problems and activities of participatory of the Institution of education: In case study of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus, 3) to present model of environmental management in Participatory of the Institution of education: In case study of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus that used Qualitative Research Method. The researcher focused on environmental management in participatory of the Institution of education: In case study of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus by interviewing (In-depth Interview) the administrators of the university, the involved with environmental sectors of the university and the individuals who participated environmental management for 25 persons

The research results found that

1. The general conditions of environmental management in Participatory of the Institution of Education: In case study of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus; the cause of problems by the exploitation of natural resources without regarding to consequences, increasing for number of the students, the individuals and the public who came over to take an advantage these are results of the environmental problem because environmental utilization, accumulation of the environmental problem issued by little matters into increased respectively especially waste problem which accumulated in any types of pollution, natural resource and environmental degradation including life quality of sanitation and recreation

2. Problem and activities of participatory of the education institute: in case study of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus by processed environmental of accumulated waste in the university is the problem that occurred between processed participatory activities of the internal individual of the university and

the students with related sector. The problem that related the individual is the problem that occurred by accumulating behavior if the individual who are not regarding habitude, refusal the waste into the university thus has to taking a long time for the individual refuse the waste, has using other packages such as fabric bag instead plastic bag which taken from the store etc. the problem that related the students is habitude of the students who were depended on the offering food from the public which could not refuse to use plastic bag when took the food in plastic to eat into the university after that have a much accumulated waste including other kind of waste which the students littered in the classroom without refuse disposal in systematic

3. Present the model of environmental management in participatory of the education institute: in case study of Mahachulalongkornrajavidalaya University, Nakhon Ratchasima Campus for 2 models as follows

3.1 Model of environmental management for accumulated waste in the university is processing the activities of the administers that made decreased the accumulated waste in the university proceeding from required coordinating the government sector to refusing disposal in the university in the collected place at normal cycle and the administers encouraged participatory of the individual who is the teacher; the supporting individual to decreasing the accumulated waste by the supporting individual and the teachers. Decreasing brining the plastic bag that is a cause of the waste in the future into the university, this reduces the amount of trash each day. The teacher preferred knowledge concept about refuse disposal of accumulated waste to integrated the learning activities, encourage the students to reduce plastic container which caused the waste in the future, not allow into the university by each faculties has divided the responsibility zone to watch over the environment of the university. Such environmental management for accumulated waste in mentioned model could be help the Mahachulalongkornrajavidalaya Univerity, Nakhon Ratchasima Campus to preserving the environmental and reduce the accumulated waste

3.2 Model of environmental management for accumulated waste in participatory of the government sector and the private sector is a coordinating to support the refuse disposal of accumulated waste in the university in the university by coordinated Sub-District Administrative Municipality of Hau Thale to refusing disposal after the activities was over and made the accumulated waste within 1 day by requested the Sub-District Administrative Municipality of Hau Thale supplied the truck to take the waste in each day directly. Coordinating to sector of the Army Region 2 and coordinating to the Central Penitentiary of Nakhon Ratchasima provided the personnel with the equipments support refuse disposal activity for dredging the pond, reducing the waste in the cannel in the university